

RIA GEHREROVÁ

N

BOLA TO LÁSKA

Autorka: © Ria Gehrerová, 2025

Vydal: N Press, s. r. o., v roku 2025 ako svoju 169. publikáciu

Vydanie prvé

ISBN 978-80-8230-408-7

RIA GEHREROVÁ

BOLA TO LÁSKA

Táto kniha obsahuje opisy násilia,
ktoré môžu byť pre niektorých
čitateľov a čitateľky znepokojujúce
a emocionálne náročné. Je dôležité,
aby ste pri čítaní dbali na svoje
duševné zdravie, preto je v poriadku
dať si prestávku alebo knihu odložiť.

Ak vy alebo niekto, koho poznáte,
zažívate partnerské násilie, vyhľadajte
pomoc. Nikto by nemal byť v takejto
situácii sám. Kontakty na pomáhajúce
organizácie nájdete na strane 17.

**„TÍ, ČO STOJA PRI OBETI, SA NEVYHNUTNE
STRETNÚ ZOČI-VOČI PÁCHATEĽOVEJ ZLOSTI, KEĎ
ODHALÍ SVOJU PRAVÚ TVÁR. PRE MNOHÉ
A MNOHÝCH Z NÁS VŠAK NEEXISTUJE
VÄČŠIA POČTA.“**

— PSYCHIATRIČKA JUDITH L. HERMAN
V KNIHE *TRAUMA A UZDRAVENIE* —

OBSAH

ÚVOD	13
MARTINA	19
LÁSKA	41
EVA	65
SYSTÉM	99
ALENA	127
ZMENIŤ SA	145
TOMÁŠ	179
MY	195
POZNÁMKY	227

ÚVOD

Už niekoľko rokov si spisujem prípady žien zavraždených partnermi. Katarína, Cynthia, Štefánia, Jana, Patrícia, Šarlota, Gabriela... Podľa policajných štatistík u nás v priebehu piatich rokov (2020 – 2024) takto zomrelo až 46 žien, to znamená jedna takmer každý mesiac.

Ich tváre a príbehy sa zvyčajne len na chvíľu objavili v bulvári v sekcii krimi a vzápätí ich už vytlačali aktuálnejšie a naliehavejšie správy. Len málokedy sa stali väčšou spoločenskou témou a ešte zriedkavejšie politikov motivovali zlepšiť ochranu žien pred násilím.

Sčasti je to aj preto, ako sa o nich dozvedáme. V médiách opakovane čítame, že motívom vraždy bol náhly skrat, príval emócií, alkohol či žiarlivosť. Vidíme, že mŕtve ženy sú z rôznych častí Slovenska. Sú z dedín, miest, sú to Slovenky, Rómky, Maďarky. Preto máme pocit, že násilie je náhodné a nepredvídateľné.

Vraždy žien partnermi však nie sú nešťastnými súhrami okolností. Spravidla im predchádza dlhodobé týranie, ponižovanie, prenasledovanie či vyhrážky,

sú teda predpokladateľným vyústením dlhotrvajúcej túžby mužov podrobiť si svoje partnerky a rozhodovať o ich životoch.

Hoci sa drvivá väčšina spoločnosti zhodne na tom, že je neprijateľné ženy biť a ponižovať, nepodarí sa nám to zastaviť, ak nebudeme vedieť, ako funguje násilie. Sama som pred rokmi verila mnohým mýtom. Napríklad, že násilníci sa dajú rozpoznať podľa typického úškrnu záporného filmového hrdinu. Alebo že obeť násilia musí mať strhaný výraz. Majetnícka láska či žiarlivosť pre mňa boli v čase dospievania obrovskou romantikou. Igor Timko vtedy pri bráne vytrvalo vyčkával na svoju vyvolenú a nešťastný Richard Müller sa túžil vrátiť k svojej žene aj po tom, čo si zmenila číslo a vymenila zámky.

Násilie na ženách je jednou z najnaliehavejších tém hnutia za práva žien už od 70. rokov. Polstoročie o tejto téme diskutujú nielen aktivistky, ale aj politici, vedkyne, policajti, štáty či medzinárodné organizácie. Výskum pokročil, naše poznanie sa posúva a vo svete sú dnes viaceré modely pomoci, ktoré dokážu zachraňovať životy.

Vzdelávanie a rozhovory s odborníkmi a odborníčkami mi pomohli pochopiť, ako sa násilie vo vzťahoch zlahčuje, maskuje a modernizuje. Porozumieť násiliu je ako nasadiť si po dlhom čase okuliare so správnymi dioptriami – možno sa vám zatočí hlava, chvíľu budete mať pocit, akoby ste pri chôdzi strácali zem pod nohami, ale nakoniec uvidíte svet taký, aký naozaj je.

Tam, kde ste predtým len tušili neisté obrisy, zrazu budete jasne vidieť nebezpečenstvo. Možno sa už nezasmějete na všetkých vtipoch o ženách, ktoré sa rozprávajú vo vašej partii. Skôr sa prichytíte pri tom, ako sa obzeráte okolo seba, skenujete tváre ľudí vo vašom okolí a nerozumiete tomu, prečo nepočujú a nevidia to isté čo vy.

Vraždy žien sú najbrutálnejším prejavom partnerského násilia. Popri nich existuje násobne viac prípadov, keď ženy síce nezomreli, no skončili s ťažkými alebo ľahšími poraneniami. A ešte viac tých, čo si nevyžadujú lekárske ošetrovanie, no ženy v nich dlhodobo zažívajú strach a teror. Najnovšie dáta ukazujú, že istú formu partnerského násilia na Slovensku zažila až polovica žien.¹ Polícia pritom stíha len zlomok agresorov. V poslednom čase bolo začatých len približne 600 trestných stíhaní súvisiacich s domácim násilím ročne.

Možno si poviete, že situácia žien môže na základe týchto štatistík vyzeráť horšie než v skutočnosti. Že zbytočne šírim paniku. Ja však chcem, aby sme konečne začali panikáriť. Aby sme boli vydesení. Aby sme sa hanbili, že ženy nedokážeme chrániť pred ich mužmi a máme na to milión výhovoriek. Chcem, aby sa ticho stalo neznesiteľným a provokovalo nás k zmene.

Pred pár rokmi sa zdalo, že smerujeme k spravodlivejšiemu a rovnnejšiemu postaveniu mužov a žien v spoločnosti. Objavili sa odhady, koľko rokov ešte bude trvať, kým jednotlivé krajiny dosiahnu rodovú rovnosť. Dnes sa zdá, že tento trend sa minimálne spomalil, ak nie otočil. Viaceré medzinárodné organizácie upozorňujú^{2,3}

na zhoršujúci sa stav ľudských práv, ku ktorému patria aj práva žien a dievčat. V tejto atmosfére je dôležité hovoriť o tom, ako násilie vyzerá a funguje, demaskovať ho a vyhraničiť sa voči nemu.

Násilie je pre mňa veľmi osobnou témou. Zblízka som ho pozorovala už ako dieťa, počúvala som o ňom od známych žien aj neznámych dám, ktoré mi ako novinárke zverili svoj príbeh. Táto kniha vznikla aj z čisto sebeckého dôvodu – aby som si nemusela vyčítať, že len sedím, pozorujem svet okolo seba a každý mesiac do svojho zoznamu zapíšem meno ďalšej ženy.

Ak zažívate násilie, ponižovanie, zhadzovanie, prenasledovanie či neustálu kontrolu, môžete sa o tom poradiť v odborných centrách, ktorých kontakty nájdete aj v tejto knihe.

KDE HLADAŤ POMOC?

NONSTOP KRÍZOVÉ LINKY

- **Národná bezplatná nonstop linka pre ženy zažívajúce násilie:** 0800 212 212
- **Aliancia žien Slovenska:** 0903 519 550,
alianciazien@alianciazien.sk

INTERVENČNÉ CENTRÁ

- **Bratislava – Poradenské centrum Nádej:**
0905 463 425, office@centrumnadej.sk
- **Trnava – Kanisová & Kanis:**
0908 641 111, vykazanie@kanis.sk
- **Nitra – Centrum Slniečko:**
0917 545 808, poradna@centrumslniecko.sk
- **Trenčín – Bezpečný ženský dom Luna:**
0918 312 908, poradnaluna@gmail.com
- **Martin – Žena v tiesni:**
0907 346 374, oz.zenavtiesni@gmail.com
- **Krupina – Centrum sociálnych služieb Krupina:**
0944 013 112, css.krupina@gmail.com

- **Prešov – MyMamy:**
0911 444 991, icpo@mymamy.sk
- **Košice – Fenestra:**
0911 440 808, fenestra@fenestra.sk
- **Teplička – HANA:**
0903 404 483, ozhana@ozhana.sk
- **Michalovce – Pomoc rodine:**
0911 084 473, pomocrodine@pomocrodine.sk

ĎALŠIE CENTRÁ

- **Bratislava – ALEJ:**
0911 417 778, alejporadenskecentrum@gmail.com
- **Bratislava – Bezpečný ženský dom Dúha:**
0915 166 663 a 0918 824 247, bzd@domovduha.sk
- **Bratislava – Bezpečný ženský dom Brána do života:** 0915 439 245, pomoc@branadozivota.sk
- **Čadca – Poradenské centrum Náruč:**
0907 840 552, poradnacadca@naruc.sk
- **Žilina – Poradenské centrum Náruč:**
0918 185 576, poradnazilina@naruc.sk

MARTINA

O TOLEROVANÍ NÁSILIA

V októbri 2023 sa v bulvári objavili desiatky Martini-
ných fotografií. Má na nich polodlhé plavé vlasy a na
krku krížik. Na jednej snímke je zachytený aj veľký ro-
dinný dom, v ktorom bývala. Na pozemku vidno pár
stromov a dlhú príjazdovú cestu pre kamióny, s ktorý-
mi v rodine podnikali. Bola to jej práca a zároveň mož-
nosť, ako na pár hodín sadnúť za volant a odísť z domu.

Keď mala Martina štyridsať rokov, zastrelil ju jej
o tridsať rokov starší exmanžel Vladimír. Doma ju na-
šiel ich spoločný syn Lukáš, ktorý mal vtedy osemnásť
rokov. Vladimír po čine najskôr ušiel, no napokon za-
strelil aj seba.

V deň vraždy sa v médiách objavilo množstvo proti-
chodných informácií. Jej brat Peter Polák v jednom člán-
ku hovoril o tom, že tragickej udalosti nič nenasvedčo-
valo, lebo s exmanželom žili normálny život, hoci bol
trocha prchký a rázny.⁴ Zároveň však tvrdil, že Vladimír
svojej bývalej žene nadával, zhadzoval ju a začínalo mu
šibať. Pre iné médium v ten istý deň spomenul aj to,

že jeho sestra bola dlhodobo týraná, muž ju mlátil a bola preto už aj na polícii.⁵

Z jeho slov nebolo jasné, ako vyzeral ich život. Nedá sa predsa mať normálny vzťah a zároveň dostávať bitku. Pol roka po Martininej vražde som Petra požiadala, aby mi o svojej sestre povedal viac. Vravel, že príbuzní neboli nadšení z jeho mediálnych výstupov. „V skutočnosti nie je pravda, že by normálne žili. Ale vtedy sme ešte nevedeli, či už Majtinho exmanžela našli, alebo je stále na úteku. Napadlo mi, že ak poviem pravdu, že sa k nej vždy správal zle, náhodou to v médiách nájde a pôjde zastreliť aj našich rodičov,” povedal Peter.

Jeho obavy neboli prehnané. Petrov otec sa pred rokmi snažil svoju dcéru Martinu vytrhnúť z násilného vzťahu, no neúspešne. „Keď ju manžel zasa zbil, otec k nim prišiel, že ju berie domov, lebo jeho dcéru nikto mlátiť nebude. A on po ňom začal kričať, nech sa neopováži, lebo inak vezme pištoľ a vrazí mu ju do úst. Otec sa zľakol, utiekol do auta, dupol na plyn a podarilo sa mu prísť domov a zamknúť bránu aj dom. Ale on tiež skočil do auta a šiel za ním. Pred domom na neho potom vykrikoval, že má vyjsť von, a vyhrážal sa mu,” hovorí Martinina sestra Mária Dvorská. Žije a pracuje vo Veľkej Británii, ale takmer denne si so sestrou telefonovali. Martina si telefonátmi krátila čas počas jazd na kamióne.

Otcova snaha vytrhnúť svoju dcéru z násilného vzťahu Martinu, paradoxne, ešte viac izolovala. Poznala svojho manžela a vedela, čoho je schopný, preto pred ním chcela svojich rodičov chrániť. Na niekoľko rokov s nimi takmer úplne prerušila kontakt.

Rodičia sa takisto načas stiahli a snažili sa do ich vzťahu nezasahovať. Nie však zo strachu o svoje zdravie, ale o zdravie ich dcéry. „Mama hovorila, že ona sa nebojí o seba, veď čo by sa stalo, ak by zobral pištoľ a postrieľal ich? Majú sedemdesiat rokov a svoj život už si odžili. Báli sa, že keď to nahlásia, zbije Majtu,“ hovorí sestra Mária.

Vladimírovi sa podarilo výrazne oslabiť Martinine vzťahy s rodičmi a súrodencami, hoci viacerí bývali len niekoľko minút od nej. Nemohla mať profil na Facebooku a telefonáty rýchlo ukončovala. „Ak sa bavila s rodinou, zbil ju. Nestálo jej to za to,“ hovorí jej sestra. „Fungovalo to tak, že keď jej niekto z rodiny zavolať a manžel bol pri tom, reagovala podráždene: Čo voláš? Načo voláš? Prečo mi voláš? A keď pri nej nebol, bola úplne iná: Jéj, teba som dlho nepočula. Podľa toho sme vedeli, či tam je, alebo nie je.“

Martina bola v rodine najmladšia zo šiestich súrodencov. Sestra Mária o nej hovorí, že sa stále usmievala, na každého bola dobrá a nikdy sa nestážovala. „Lepšieho človeka asi nepoznám. Nikdy nezabudla na žiadne narodeniny. Každému kupovala darčeky. Moje deti ju takisto poznali. Polovička hračiek, čo máme, je od nej. Navyše sa o všetko zaujímala, dokonca sa sama naučila viacero jazykov. Vedela po anglicky, nemecky, maďarsky, poľsky, arabsky, rusky a akurát sa učila po grécky,“ spomína si Mária.

Ešte predtým než začala chodiť so svojím budúcim manželom, študovala za krajčírku v neďalekých

Kútoch. Dochádzala tam autobusom, na ktorý zvykla čakať na zastávke blízko Vladimírovho domu. Keď ju tam zbadal, vyšiel z dvora a ponúkol jej odvoz do školy. Súhlasila. Nebol to pre ňu cudzí starší muž, ktorý chce do auta nalákať 17-ročné dievča. Bol to rodinný známy, poznala ho od detstva.

Z občasného vozenia sa časom stali pravidelné cesty do školy aj zo školy. Jej sestra Mária hovorí, že ju zvykol brať aj na výlety. „Najprv na nechcené a potom na chcené,” povie a hneď vysvetlí, čo tým myslela. „Spočiatku ju napríklad vzal zo školy, no nedoviezol ju domov, ako mal, ale do reštaurácie na strednom Slovensku. Lenže potom sa do neho zamilovala.”

Martina pokračovala v štúdiu krajčírstva aj v Trenčíne, kde navrhla kolekciu šiat, vďaka ktorej ju pozvali do Spojených štátov. Tam však nikdy nevystoila. „Zakázal jej to. Povedal jej, že do žiadnej Ameriky nepôjde, a urobil jej dieťa. Hovorili sme jej, nech tam pokojne ide, že my sa jej o dieťa postaráme, nemusí byť s ním. Lenže ona už nás nepočúvala,” spomína si sestra.

Martina sa neskôr rozhodla pridať k Vladimírovmu podnikaniu v nákladnej doprave.

Mária sestre viackrát navrhla, aby za ňou na pár mesiacov prišla do Anglicka. Považovala to za overené riešenie. „Už som tak v minulosti jednej známej pomohla. Priletela ku mne aj s deťmi a na diaľku sa s mužom rozišla. Trvalo mesiac, kým si našiel inú ženu, a po troch mesiacoch už sa chcel rozvádzať, lebo zostala tehotná,” hovorí Mária.

Podobný scenár by podľa nej nasledoval aj pri Vladimírovi. Obaja súrodenci o ňom hovoria, že bol promiskuitný. Podľa Márie „spal s tým, s kým mal príležitosť spať“. Rovnako o ňom bolo známe, že sa k ženám správa surovo. Bývalú priateľku údajne zbil lopatou tak, že jej zlomil sánku aj ruku. Nenahlásila to, lebo sa bála, že by mohol urobiť ešte niečo horšie.

Podľa Márie bil aj bývalú manželku, s ktorou bol zosobášený ešte pred Martinou. „Viem to, lebo chodila k mojim rodičom. A potom ho spolu s mamou presviedčali, aby ju nebil a nechal na pokoji. Mama teda vedela, že je násilník a tyran, ešte skôr než si začal so sestrou.“

Mária bola jednou z prvých osôb, ktoré vedeli, že jej sestra chodí s Vladimírom. Dnes ju mrzí, že počúvala jej prosby, aby o tom nepovedala rodičom. Nakoniec sa to dozvedeli až po roku randenia – tesne predtým, ako zostala tehotná. „Rodičia ju varovali, že je to násilník, že nie je dobrý. Ale sestra sa im snažila dokázať opak,“ hovorí Mária. „Nesťažovala sa a moja mama si preto začala myslieť, že sa asi zmenil a nebije ju. Ale nebola to pravda.“

SÉRIOVÍ NÁSILNÍCI

Muži, ktorí ženám opakovane ubližujú, sa objavujú aj v správach. Nejde o výnimočné prípady, skôr o ukážku toho, ako sa násilní muži správajú vo vzťahoch so ženami. Potvrdzuje to aj správa o činnosti prokuratúry za rok 2016, v ktorej boli analyzované trestné veci

týkajúce sa domáceho násilia.⁶ Prokuratúra prišla k záveru, že päťtinu z nich spáchali osoby, ktoré už predtým boli právoplatne odsúdené za trestný čin.

V MÁJI 2018 V KOŠICIACH SA TRIDSIATNIK LADISLAV VYHRÁŽAL SMRŤOU SVOJEJ PARTNERKE TATIANE, PRIČOM JEJ MAL DAŤ NA VÝBER, ČI JU ZASTRELÍ, OBESÍ, ALEBO DOBODÁ.⁷ DONÚTIL JU AJ NAPÍSAŤ LIST NA ROZLÚČKU. PODARILO SA JEJ UTIEČŤ, NO ZLOMENINY OČNICE, ČELUSTE A VIACERÉ PODLIATINY SI LIEČILA TRI MESIACE. V REGISTRÍ TRESTOV UŽ MAL LADISLAV UBLÍŽENIE NA ZDRAVÍ BÝVALEJ MANŽELKE.

VO FEBRUÁRI 2017 V BANSKEJ BYSTRICI PÄŤDESIATNIK MIROSLAV BRUTÁLNE ZAVRAŽDIL SVOJU O VYŠE DVADSAŤ ROKOV MLADŠIU PRIATEĽKU EVU.⁸ LEN POL ROKA PREDTÝM BOL PODMIENEČNE PREPUSTENÝ Z VÄZBY ZA UŠKRTENIE 18-ROČNEJ GYMNAZISTKY, KTORÁ S NÍM BOLA TEHOTNÁ. V MINULOSTI BOL TAKISTO ODSÚDENÝ NA ŠEŠŤ ROKOV ZA TO, ŽE SVOJU ZNÁMOŠŤ OBLIAL KYSELINOU. Z VÄZENIA SA VTEDY DOSTAL PREDČASNE ZA SLUŠNÉ SPRÁVANIE. JEHO NÁSILNÚ POVAHU POTVRDILA AJ JEHO EXMANŽELKA.

V NOVEMBRI 2014 V HANDLOVEJ POSTRELIL ŠTYRIDSIATNIK PETER SVOJU PARTNERKU A ZASTRELIL PÄŤROČNÚ DCÉRU.⁹ PODĽA PRÍBUZNÝCH ICH MAL DLHODOBO TÝRAŤ A VYHRÁŽAŤ SA IM, ŽE ICH POSTRIEĽA. V MINULOSTI UBLÍŽIL AJ SVOJEJ EXMANŽELKE.

Ako ochrániť ženy pred takýmito násilníkmi? V roku 2008 britská polícia navrhovala politikom vytvoriť verejný register sériových násilníkov, teda niečo podobné, ako je to v prípade sexuálnych delikventov, lebo ľudia

majú právo vedieť, či boli ich partneri v minulosti odsúdení za domáce násilie.¹⁰ Podľa odhadov polície v tom čase žilo v Británii približne 25-tisíc sériových násilníkov, ktorých mená by mohli byť súčasťou zoznamu.

Pri podobných zoznamoch však existuje viacero rizík. Takto zaškatuľkovaný človek by si ťažko hľadal prácu a bývanie. To znamená, že by mal len minimálnu motiváciu pracovať na svojej zmene, lebo kdekoľvek by prišiel, bol by automaticky nálepkovaný ako „ten násilník“. Dost' možné je aj to, že ženy takéto varovania jednoducho nebudú brať vážne. Na začiatku vzťahu sa muž totiž zvyčajne neprejavuje agresívne a žene ani nenapadne lustrovať ho v nejakom zozname.

Žena by však vždy mala spozornieť, ak sa o jej mužovi objaví informácia, že bol násilný voči bývalej partnerke, radí odborník Lundy Bancroft, ktorý sa špecializuje na prácu s násilnými mužmi. A to aj vtedy, ak je do neho zamilovaná a on tvrdí, že jeho bývalá si vymýšľa, lebo je to hysterická krava. Alebo vtedy, keď začne byť násilný a odôvodňuje to tým, že má opakovane nešťastie na ženy.¹¹

Ženám odporúča, aby v takejto situácii okamžite vyhľadali jeho bývalú partnerku a porozprávali sa priamo s ňou. „Násilník dokáže prechádzať od partnerky k partnerke a ku každej sa správať zle, pričom je presvedčený, že problémy, ktoré sa v týchto vzťahoch objavili, boli vždy vinou žien a skutočnou obeťou je vlastne on,“ vysvetľuje Bancroft.